

ANTISZEMITA
GYŰLŐLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2022. SZEPTEMBER

TETT ÉS VÉDELEM
LIGA

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	3
A Tett és Védelem Liga	4
A jelentésről	5
Módszertan	7
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2022. szeptember	10
Rongálás	10
Gyűlöletbeszéd	10
További gyűlöletcselekmények	11
Közösségi hírek, reakciók	11
Hivatalos és civil reakciók	13
Egyéb hírek	15
A hónap krónikája	16
Kapcsolat és támogatás	17
Felhasznált irodalom	17
Impresszum	18

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

antiszemitizmus elleni küzdelem jelentős része az antiszemita incidensek előfordulásának nyomon követése. A Tett és Védelem Liga egyik célja, hogy a társadalom szélesebb köreiben felhívja a figyelmet az antiszemitizmusra. Ennek elsődleges eszköze a közéletben előforduló gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos folyamatos és szakmailag megalapozott monitoringtevékenység. Az antiszemita incidensekre és egyéb gyűlöletcselekményekre vonatkozó információk gyűjtése és elemzése hiányában sem a zsidó közösségek, sem az egyének számára nem lehet valós védelmet biztosítani. Az adatgyűjtés eredményét a Tett és Védelem Liga havi rendszerességgel közzéteszi havi jelentések formájában, az egyes országokra/régiókra vonatkozó megállapítások összefoglalóját pedig éves jelentésben publikálja.

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentések mindkét cselekményt összefoglalóan ‘gyűlöletcselekményeknek’ nevezik. Az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és az egyéb típusú gyűlölet-bűncselekmények közötti fő különbség az antiszemita motiváció megléte. Az egyes országok eltérő törvényei és jogszabályi alkalmazásai következtében változó, hogy a büntetőjog szerint mely antiszemita incidensek számítanak bűncselekménynek. Előfordulnak olyan gyűlölet motiválta cselekmények is, amelyek ugyan felzaklatják a zsidó közösséget, mégsem tekinthetők bűncselekménynek, például a szólásszabadság égisze alatt. Az általános áttekintés megszerzése és az időbeli változások vizsgálata érdekében a Tett és Védelem Liga szerint mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

A minél szélesebb körű monitorozás érdekében a Tett és Védelem Liga többféle forrást alkalmaz. Az események regisztrálásán kívül, az egyes incidensek különböző jellemzőit is számba vesszük. A dokumentálás során rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére (amennyiben ismert), célpontjára és (esetleges) következményeire vonatkozó adatokat, valamint megkülönböztetjük egymástól az eltérő cselekménytípusokat.

A Tett és Védelem Alapítvány szeptemberi monitoring-tevékenysége során két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, ezeket gyűlöletbeszédként és rongálásként kategorizáltuk.

Az egyik esetben a nyílt utcán inzultáltak verbálisan a Szombat folyóirat szerkesztőjét, míg a másik esetben horogkeresztet rajzoltak egy székesfehérvári iskola előtti padra.

Alapítványunk ebben a hónapban nem kezdeményezett új eljárást, és korábbi eljárásainkkal kapcsolatban sem kaptunk értesítést.

A TETT ÉS VÉDELEM LIGA

Az elmúlt évtizedben erősödött az antiszemitizmus Európában. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA)¹ felmérései és a Rágalmazásellenes Liga (ADL) Global 100² tanulmányai jól mutatják az antiszemitizmus széles spektrumát és időbeli változásait.

Az antiszemita incidensek az események tartalmát, megnyilvánulási módját és elkövetőit tekintve meglehetősen különböznek egymástól a monitorozott országokban. A modern antiszemitizmus leginkább az iszlámizmushoz és a szélsőséges jobb-, illetve baloldali csoportokhoz köthető. Iszlámista megnyilvánulások leggyakrabban Nyugat-Európa azon országaiban fordulnak elő, ahol nagyobb számú muszlim lakosság él, míg Kelet- és Közép-Európában ritkaságnak számítanak. A szélsőbaloldali antiszemitizmus Nyugat-Európában gyakran az anticionizmus álcája mögé bújlik, és rendszerint a közel-keleti

konfliktushoz köthető. Kelet- és Közép-Európában a jobboldal zsidókkal szembeni előítéletességének van hagyománya, és nem csupán a fasizmushoz és a nácizmushoz köthető, hanem időnként populista-nacionalista csoportok köreiből is megjelenik. Az elmúlt évtizedben számos országban érezte magát egyre nagyobb veszélyben a zsidó közösség. A veszélyérzet nem csak a zsidók és zsidó intézmények ellen irányuló fizikai támadások terjedése miatt növekszik, hanem az egyre terjedő összeesküvés elméletek, a gyűlölet online megnyilvánulásai és az olyan politikai kampányok miatt is, amelyek be kívánják tiltani például a brit milá szertartást és a kóser étkezést.

Az antiszemitizmus elleni harc egyre sürgetőbb probléma Európában. A Tett és Védelem Liga azért jött létre, hogy felfedje a modernkori antiszemitizmus mozgatórugóit és hatékony védelmet biztosítson ellene.

¹ Az EU alapjogi ügynöksége: „antiszemitizmus – az európai unióban 2008 és 2018 közötti rendelkezésre álló adatok áttekintése”
² [HTTPS://GLOBAL100.ADL.ORG](https://global100.adl.org)

A JELENTÉSRŐL

Az antiszemitizmus általános megítélése és kezelése sokszor szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele a tényleges helyzet megismerése, amelynek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek³ monitorozása.

A Tett és Védelem Liga 2019-től kezdve Európa 7 országában folytat monitoringtevékenységet. Első lépésként jelenleg Ausztriában, Csehországban, Norvégiában, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában és Svédországban gyűjtünk adatokat, később további országokra is ki fogjuk terjeszteni tevékenységünket. Az antiszemitizmus monitorozását illetően az országoknak megvannak a maguk sajátosságai, melyek között meglehetősen nagy különbségek fedezhetők fel. Bizonyos országokban több olyan szervezet is működik, amely a Tett és Védelem Ligához hasonló céllal rendelkezik, míg máshol elhanyagolható mértékű vagy egyáltalán nincsen hasonló tevékenység. A Tett és Védelem Liga semmi esetre sem szeretne a meglévő szervezetek helyébe lépni, információcserére törekszünk és együttműködéseket szeretnénk létrehozni.

A havi jelentéseken túl, az incidensek részletes elemzését ismertető éves összefoglaló jelentéseket is készítünk. A jelentéseket angol nyelven, illetve a legtöbb esetben a helyi nyelven is közzétesszük.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekménytípusoktól. Ezek a bűncselekmények és incidensek egyfajta üzenetnek tekinthetők, nem csak az adott áldozatra, hanem egy nagyobb közösség felé irányulnak. Az antiszemitizmus és az egyéb gyűlölet-bűncselekmények tehát nem csak egy adott személyt, hanem az egész társ-

adalom szerkezetét támadják. Ez természetesen nem csökkenti az áldozatok által átélt fájdalmat és lelki traumát. Ezen bűncselekmények gyakran nem csak az áldozatokra vagy a tulajdonukra jelentenek veszélyt, de gyakran az áldozat önbecsülése és méltósága is csorbát szenved. Az incidensek azt érzékeltetik, hogy az áldozat nem egyenrangú tagja vagy egyáltalán nem is tagja a társadalomnak. Mivel a gyűlölet-bűncselekmények általánosságban az áldozat valamely (vélt vagy valós) megváltoztathatatlan tulajdonsága ellen irányulnak, az áldozat szinte védtelen. Az áldozatok sokszor félnék, hogy hasonló vagy még rosszabb atrocitások érik majd őket, ha azonosítják az elkövetőket az illetékes hatóságnál. Az incidensek nem megfelelő kezelése könnyen vezethet másodlagos viktimizációhoz, amikor az áldozat elhiszi, hogy ő a hibás, amiért például nem volt elég elővigyázatos, stb. Ezek a típusú bűncselekmények, mint már említettük, egy egész közösséget érintenek. Áldozatai sokszor felcserélhetők, mivel számos esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott megtámadott csoport tagja. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott csoport minden tagja potenciális áldozattá válik és félhet, hogy a jövőben ő maga is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontja lesz. Ez különösen igaz azokra a csoportokra, amelyek hosszú idő óta ki vannak téve az előítéleteknek. Annak hosszas bizonyítása szükségtelen, hogy a zsidóság ebbe a körbe tartozik. Ezen cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen incidensek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve súlyos következményekkel járhat, hiszen egyrészt felbátorítja az elkövetőket, hogy hasonló cselekményeket kövessenek el, másrészt az egész társadalom összetartó erejét csonkítja⁴.

Nem túlzás azt állítani, hogy kevesebb gyűlölet-bűncselekményt jelentenek és dokumentálnak, mint amennyi valójában

³ Részletekért lásd a *Műdszertan* fejezetet.

⁴ Levin és McDevitt 1999, 92-93; OSCE/ODIHR 2009a, 19-21; OSCE/ODIHR 2009b, 17-18; Perry 2001, 10).

történik. Az elkövetett és a bejelentett bűncselekmények számában való országokbeli eltérés nem feltétlenül köthető a zsidók számához. A kevesebb bejelentett cselekmény egyik oka, hogy az áldozatok sokszor nem jelentik az eseteket a rendőrségen vagy az illetékes hatóságnál. Ennek több magyarázata lehet. Sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik az eseteket, akár felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van továbbá, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat vagy nem tudja hova fordulhatna segítségért. Az áldozatok tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül és a bejelentés miatt még többet fognak szenvedni, illetve azt is feltételezhetik, hogy a hatóságok nem tudják majd bizonyítani a gyűlöletmotivációt, így a bejelentés hiábavaló.

A civil szervezetek segíthetnek ezen problémák orvoslásában, együttműködhetnek a rendőrséggel és az illetékes hatóságokkal, valamint egyfajta közvetítő szerepet is betölthetnek az áldozat és a hatóság között. A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy felhívják a hivatalos szervek figyelmét a gyűlöletmotivált bűncselekményekre és az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendeket rajzoljanak fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra terelésében, jogi védelmet nyújthatnak az áldozatoknak, és egyéb módon segíthetik őket.

MÓDSZERTAN

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel, melyeket az EBESZ a következőképpen definiál⁵ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁶
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. Habár az antiszemitizmusnak létezik egy széles körben elfogadott meghatározása (lásd IHRA 2017), a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozóan jelenleg nincs egy következetes definíció a Tett és Védelem Liga által monitorozott országokban.

A jogi következmények is eltérőek az egyes országokban, így előfordulhat, hogy ami bűncselekménynek számít az egyik országban, nem törvényellenes egy másikban. Egyértelmű példa erre az ún. holokauszttagadás, amely Magyarországon például jogellenes, míg a Tett és Védelem Liga által monitorozott számos másik országban nem törvénysértő. A Tett és Védelem Liga adatgyűjtése meglehetősen széleskörű, igyekszünk minden esetről beszámolni jelentéseinkben, ugyanakkor előfordulhat, hogy egymáshoz hasonló eseteket bizonyos országokban bűncselekményként, míg máshol „csak” incidensként tartunk nyilván. Mindig az adott ország büntető törvénykönyve szerinti meghatározást vesszük alapul. Úgy véljük, hogy e különbségek okozta problémák idővel csökkenni fognak, ahogy egységes meghatározásokat

és jogszabályi rendelkezéseket fogadnak el az Európai Unióban.

Jelentéseinkben részletesen ismertetjük a gyűlölet motiválta incidenseket és bemutatjuk, hogyan igyekszünk kezelni a problémákat. Jelentéseink nemzetközi és független monitorozásokon, helyi tudósítóktól szerzett információkon, valamint azonos vagy hasonló ügyekkel foglalkozó szervezetek gyűjtötte adatokon alapulnak.

A havi jelentések a lehető legtágabb értelemben veszik számba az antiszemitizmus motiválta gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket, bemutatva azok elkövetőit, célpontját, módszereit és üzenetét. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos azonban, hogy az antiszemita motivációt meg lehet állapítani, azaz, hogy az elkövető a zsidósághoz való tartozás vagy annak feltételezése miatt választotta az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő.

A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk minden esetet, amely a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába tartozik. Ezek lehetnek az adott ország büntető törvénykönyve által nevesített bűncselekmények (például közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban a büntető törvénykönyvben szereplő egyéb tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható.

A gyűlöletcselekmények azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített indikátorok⁷ vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. A média figyelésén és helyi tudósítók beszámolóin túl, a Tett és Védelem Liga az

5 A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, a gyakorlati munkában azonban nehezen használhatók. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

6 Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény (OSCE/ODIHR 2009a, 24). Ennek általunk való kezelését lásd később.

7 Ezeket a *Módszertan* részben ismertetjük.

áldozatok bejelentéseire támaszkodik. Magyarországon 24 órás forródrót működik, amely megkönnyíti a bejelentést. Célunk, hogy más országokban is létrehozzunk hasonló szolgáltatást, hogy a helyi nyelveken lehessen bejelentéseket tenni. Ezen kívül lehetőség van névtelen online bejelentésre is, ennek különösen nagy jelentősége lesz a beszámolóink szempontjából. Ha az áldozat nem tud vagy nem szeretne bejelentést tenni, a Tett és Védelem Liga közvetítő révén tudja támogatni az áldozatot a folyamatban. Közvetítő lehet az áldozat családtagja, ismerőse, az incidens tanúja vagy egy másik civil szervezet.

A Tett és Védelem Liga deklarált célja, hogy szoros kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel bizonyos országokban az incidensek áldozatai vagy tanúi először a hatóságokat értesítik.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: televízió, rádió, valamint a sajtó nyomtatott és internetes változata. A jelentések lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

A közbeszédet szakértői csoport monitorozza. Célunk, hogy a média egyre növekvő szeletét folyamatos megfigyelés alatt tarthassuk. A monitorozás kiterjed nagyjából az összes fogható tévé- és rádióadóra, minden nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, valamint az online hírportálokra, a közösségi oldalakra és a szélsőséges, gyűlöletkeltő honlapokra is. A monitorozás folyamata rendszeresen és következetesen, pontosan kidolgozott szabványok alapján történik.

A monitorozott gyűlöletcselekmények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyan incidensek is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítunk bele.⁸

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak a monitorozott országban történt

gyűlöletesemények; nem számít, hogy az áldozat az adott ország állampolgára vagy sem

- minden cselekedet, incidens, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ha a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény vagy épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társul további antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- a Tett és Védelem Ligának bejelentett antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és a cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha túlmennek a politikai közlésen és a hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, melyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlöletesemények, amelyek nem számítanak bele a statisztikába⁹:

- az adott monitorozott országhoz és az ország zsidóságához köthető antiszemita gyűlöletesemények, amelyek valamilyen oknál fogva nem tartoznak a statisztikába (például nem az adott országban történtek, nem bizonyítható az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei)
- gyűlöletkifejezések, amelyek rendszeresen megjelennek honlapokon, kommentekben és online fórumokon, de amelyekről nem érkezett bejelentés a Tett és Védelem Ligához
- egyéb hírek, amelyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemitizmushoz.

⁸ A kritériumok kialakításakor felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁹ A statisztikába nem számító gyűlöletcselekmények leírását módosítottuk; a jelenlegi leírások eltérnek a 2013-ban használt meghatározásoktól.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Fentebb említettük a különböző indikátorokat, amelyek segítenek eldönteni, hogy az adott incidens elkövetését előítélet motiválta-e vagy sem.

Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, az incidens helyszínére és időpontjára vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk és szintén lejegyezzük, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen akár jogi következményei.

A cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeit is rögzítenünk. Az esetek tipizálását kétféle módon végezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és holokauszttagadás.

A másik csoportosításkor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* című útmutató ajánlása alapján a következő hétféle cselekménytípust különböztetjük meg¹⁰:

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek élete veszélybe kerül
 - bombák és levélbombák
 - emberrablás
- Támadás
 - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is beleértve, amikor a dobás célt téveszt

- Rongálás
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
 - tulajdon meggyalázása
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
 - egyértelmű és konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán meglevésztés volt
 - zaklatás
 - rágalmozás
- Gyűlöletbeszéd
 - nyilvános gyűlöletbeszéd
 - virtuális gyűlöletbeszéd
 - sértő magatartás
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
 - gyűlöltbeszéd az irodalomban és a zenében
- Diszkriminációs esetek

Elsődleges fontosságúnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek az incidensek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amelyben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó (Perry 2001, 8). A statisztikai adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében." Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

ANTISZEMITA GYŰLÖLETCSSELEKMÉNYEK 2022. SZEPTEMBER

A Tett és Védelem Alapítvány szeptemberi monitoringtevékenysége során két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, melyek a rongálás és a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartoztak.

RONGÁLÁS

Horogkeresztet rajzoltak egy székesfehérvári iskola előtti padra

Forrás: feol.hu

2022. szeptember 2. A FEOL újságírói a székesfehérvári Bartók Béla téren sétálva lettek figyelmesek arra, hogy az egyik padra horogkeresztet rajzoltak. A tiltott önkényuralmi jelkép mellett egy helytelenül írt német mondatot is szerepel, aminek jelentése: A birodalom megvédi őket.

Forrás: feol.hu

A rongálást jelezték Bozai István városrendésznek, aki azonnal értesítette és a helyszínre küldte a városrendészeti ügyelet munkatársait, hogy távolítsák el a feliratot. Bozai István az újságírók kérdésére elmondta, hogy az elmúlt időszakban nem találtak önkényuralmi jelkép felfestésével Fehérvár utcáin.

GYŰLÖLETBESZÉD

A nyílt utcán zsidózták le a Szombat folyóirat szerkesztőjét

Forrás: szombat.org

2022. szeptember 12. A budapesti János kórház közelében gyalogosan közlekedő Gadó Jánost egy biciklis közelítette meg, majd amikor a Szombat szerkesztőjének közelébe ért azt ordította az arcába, hogy „zsidrák.”

„Nézek vissza az arcába, erre még agresszívebb lesz: Mit bámulsz? ordítja” írja Gadó János a történetéről beszámoló cikkében. A biciklis elszáguldott az újságíró mellett és „még egy nagyot ordít, csak úgy bele a világba: Zsidó!”

TOVÁBBI GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

Szeptember hónapban nem azonosítottunk további gyűlöletcselekményt. Ide azon esemény kerül, amely bár gyűlölet motiválta incidens, de az időpontja ismeretlen, vagy jelentéktelensége, illetve az antiszemita szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezi részét a statisztikának.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

A holokauszt áldozataira emlékeztek a Kozma utcai temetőben

Forrás: bzsh.hu

2022. szeptember 18. Vasárnap reggel tartotta hagyományos mártír megemlékezését a BZSH Chevra Osztálya a Kozma utcai temetőben.

Hegedűs D. Géza Kossuth- és Jászai Mari-díjas magyar színművész szavait követően, Mester Tamás, a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke emlékezett meg a holokauszt áldozatairól, kiemelve, hogy évről-évre kötelességünk ezen a napon fejet hajtani azok emléke előtt, akik a náci tömegmészárlás során életüket veszítették a haláltáborokban.

Az elnököt követően Moran Birman, Izrael Állam budapesti nagykövetségének nagykövet-helyettese mondta el beszédét, majd dr.Verő Tamás főrabbi emlékező szavait hallgathatták meg a megjelentek. A főrabbi kiemelte, hogy ahogy telnek az évek egyre kevesebben lesznek, akik személyesen tudnak beszámolni a holokauszt borzalmairól, de nekünk az a feladatunk, hogy a múlt borzalmaira mindig emlékezzünk és egyben emlékeztessük is a jövő generációit.

A megemlékezés végén felhangzott a gyászolók kádisa és a jelenlévők elhelyezték az emlékezés köveit a Kozma utcai mártír-emlékműnél.

Utcat neveztek el Richter Gedeonról Kőbányán

Forrás: magyarhirlap.hu

2022. szeptember 22. Richter Gedeon nevét veszi fel a kőbányai Vaspálya utca egy szakasza, tisztelegve az 1872-ben született gyógyszerész, gyáralapító emléke előtt. Az utcát, valamint a Richter Gedeon születésének 150. évfordulója alkalmából emelt emlékművet D. Kovács Róbert Antal, a X. kerület polgármestere, Bogsch Erik, a Richter Gedeon Nyrt. igazgatóságának elnöke és Orbán Gábor, a társaság vezérigazgatója avatta fel.

Az évforduló alkalmából a Magyar Nemzeti Bank bejelentette, hogy különleges, csúcsára állított 2000 forint névértékű színesfém emlékérméket bocsát ki.

Richter Gedeon, akit a magyar gyógyszeripar megteremtőjeként tartanak számon, 1872. szeptember 23-án, Ecséden látta meg a napvilágot. A gyógyszerész diplomája megszerzése és nyugati tanulmányútja után 1901-ben vásárolta meg a budapesti Sas patikát, ahol organoterápiás gyógyszerek előállításába és forgalmazásába kezdett. Önerőből, tehetségéből és szorgalomból felépített cége gyors növekedésnek indult.

1907-ben Kőbányán létrehozta az első magyar gyógyszergyárak egyikét, amelyet a '20-as, '30-as években már az élvonalbeli nemzetközi szállítók között tartottak számon.

A zsidótörvények miatt 1942-ben megfosztották vezérigazgatói tisztségétől, majd a gyárból is kitiltották. 1944 őszén a gyár tevékenysége szinte teljesen megbénult, még Svájcba távozhatott volna, de nem akarta elhagyni vállalatát. Feleségét és őt magát Raoul Wallenberg bújtatta több mint ezer más zsidóval együtt. Decemberben Richter Gedeont a Dunába lőtték a nyilasok.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Gulyás Gergely: A Mi Hazánk parlamenti szoboravatása „nyilvánvaló provokáció”

Forrás: neokohn.hu

2022. szeptember 8. A kancelláriaminiszter a kormányinfón a Heti Tv kérdésére válaszolva azt mondta, hogy „nyilvánvaló provokáció” a Horthy-szobor felállítása Dúró Dóra parlamenti irodájában. A kérdésben Antall József ezzel kapcsolatos írásainak tanulmányozását javasolta.

„Ettől még Horthy Miklós személyiségének megítélése egy olyan kérdés, amelyben komoly ellentmondások vannak” mondta Gulyás, aki meghatározónak nevezve a Horthy-korszakot, idézte az ATV a kancelláriaminisztert.

A Mi Hazánk Mozgalom augusztus végén avatott Horthy Miklós-mellszobrot avatott a Parlamentben. A párt politikusai szerint példaként lehet tekinteni a Horthy-korszakra.

Novák Katalin: Magyarország Izrael és a zsidó közösségek barátja

Forrás: szombat.org

2022. szeptember 20. A Zsidó Világkongresszus elnökével, valamint több nemzetközi és amerikai zsidó szervezet vezetőjével is találkozott egyesült államokbeli hivatalos látogatásának első napján Novák Katalin magyar köztársasági elnök, aki helyi idő szerint kedden reggel részt vett az ENSZ Közgyűlése 77. ülészak magas szintű politikai helének megnyitóján tájékoztatót az MTI.

A magyarországi zsidóság helyzete is szóba került a Zsidó Világkongresszus elnökével a szervezet New York-i székhelyén tartott megbeszélésen. Ronald Lauder magyarul köszöntötte az államfőt, majd zárt ajtók mögött tárgyaltak.

Novák Katalin találkozott több nemzetközi és amerikai zsidó szervezet vezetőjével is, többek mellett William Daroff-fal, az Amerikai Zsidó Szervezetek Elnöki Konferenciájának vezérigazgatójával, Eric Greenberg-gel, a Simon Wiesenthal Központ ENSZ-kapcsolatokért felelős igazgatójával, valamint a Zsidó Világkongresszus további vezetőivel. A megbeszélésen Takács Szabolcs washingtoni magyar nagykövet köszöntötte a résztvevőket.

Novák Katalin megbeszéléseinek tapasztalatát a közösségi médiában megjelent üzenetében úgy foglalta össze, hogy “Magyarország Izrael és a zsidó közösségek igaz barátja ez volt az egységes üzenete a mai találkozóimnak zsidó szervezetek vezetőivel”.

Yacov Hadas-Handelsman: Magyarország az egyik legélhetőbb, és legbiztonságosabb hely a zsidók számára

Forrás: szombat.org

2022. szeptember 22. Yacov Hadas-Handelsman, Izrael Állam magyarországi nagykövete a Heti Tv-nek beszélt a közelgő nagyünnepekről, és a két ország kapcsolatáról.

Ez utóbbit illetően a nagykövet megjegyezte, Izrael tisztelettel van Magyarország iránt, hiszen a magyar kormány a nemzetközi fórumokon továbbra is kiáll Izrael mellett, minden alkalommal hangsúlyozva, hogy Izrael államnak joga és kötelessége megvédeni saját polgárait.

Magyarországot az EP-ben többször is kritizálták, számos alkalommal az antiszemitizmus növekedését jegyezték meg. Ezzel kapcsolatban Yacov Hadas-Handelsman kiemelte, voltak olyan esetek valóban, amikor a nagykövetség felemelte hangját, kritikát fogalmazott meg, ezt a későbbiek során is meg fogja tenni, ha úgy érzi. Azonban, véleménye szerint, bár az egyedi esetek fontosak, de mégis globálisan kell nézni a kérdést.

Az Európai Zsidó Kongresszus, amelyik nemrégiben Budapesten tartotta rendezvényét, végzett egy kutatást, amiben azt kérdezték az Európában élő zsidóktól, mely számukra a legélhetőbb, legbiztonságosabb ország. Ennek eredménye, hogy Magyarország az egyik legélhetőbb, és legbiztonságosabb hely a zsidók számára, hazánkat csupán Olaszország előzi meg. Számos dolgra kérdeztek rá, a közlekedésre, az utcán való megjelenésre, a kóser ellátásra, a választások pedig egyértelműek voltak – hívta fel a figyelmet a nagykövet.

Az antiszemitizmus elsősorban a zsidók problémája, hiszen őket érinti, azonban a társadalom egészére is. Az antiszemita szavakat, gondolatokat, ahogy a történelem bebizonyította, tragikusabb események követik, ezt kell elkerülni. Ám mindezek ellenére, ahogy a kutatás is megmutatta, Olaszországban és Magyarországon érzik a legnagyobb biztonságban magukat a zsidók, legyenek azok öltözködésükben is

láthatóan zsidók, vagy nagyon hangos izraeli turisták, akik egyébként nagyon nagy örömmel jönnek Magyarországra, különösen az ünnepek alatt – hangsúlyozta Yacov Hadas-Handelsman.

Szijjártó Péter: Magyarország stratégiai partnerének tekinti Izraelt

Forrás: baon.hu

2022. szeptember 22. „Hazánkban zéró tolerancia van érvényben az antiszemitizmussal szemben” írta a Facebookon Szijjártó Péter azt követően, hogy az Amerikai Zsidó Bizottság vezetőivel találkozott New Yorkban. A külgazdasági és külügyminiszter büszke arra, hogy nemrég publikált európai felmérés szerint a zsidó közösségek leginkább Magyarországon érzik magukat biztonságban a kontinensen.

„Izraelt stratégiai partnerünknek tekintjük és kiállunk mellette a nemzetközi fórumokon” fogalmazott a tárcavezető.

EGYÉB HÍREK

Deutsch Tamás: „Holokauszt-túlélők gyermekeként tudom milyen a háború”

Forrás: hang.hu

2022. szeptember 14. Akik a magyarországi szélsőséges jelenségeket kifogásolják, azok kifogásolják azt is, hogy az EP-ben a zöldek, a néppártiak és a szocialisták között ülő magyar EP-képviselők otthoni pártjai évek óta együttműködnek egy

„antiszemita és szalonnáci párttal”, a Jobbikkal. „Söprögessenek a saját házuk táján!” szólította fel az Európai Parlament többségét Deutsch Tamás, magyar EP-képviselő.

Deutsch később úgy folytatta felszólalását, hogy mi magyarok tudjuk, milyen megszállás alatt élni: „holokauszt-túlélők gyermekeként tudom milyen a háború” jelentette ki.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	szeptember 2.	Horogkeresztet rajzoltak egy székesfehérvári iskola előtti padra	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Rongálás
2.	szeptember 8.	Gulyás Gergely: A Mi Hazánk parlamenti szoboravatása „nyilvánvaló provokáció”	Hivatalos és civil reakciók
3.	szeptember 12.	A nyílt utcán zsidózták le a Szombat folyóirat szerkesztőjét	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd
4.	szeptember 14.	Deutsch Tamás: „Holokauszt-túlélők gyermekeként tudom milyen a háború”	Egyéb hírek
5.	szeptember 18.	A holokauszt áldozataira emlékeztek a Kozma utcai temetőben	Közösségi hírek, reakciók
6.	szeptember 20.	Novák Katalin: Magyarország Izrael és a zsidó közösségek barátja	Hivatalos és civil reakciók
7.	szeptember 22.	Utcat neveztek el Richter Gedeonról Kőbányán	Közösségi hírek, reakciók
8.	szeptember 22.	Yacov Hadas-Handelsman: Magyarország az egyik legélhetőbb, és legbiztonságosabb hely a zsidók számára	Hivatalos és civil reakciók
9.	szeptember 23.	Szijjártó Péter: Magyarország stratégiai partnerének tekinti Izraelt	Hivatalos és civil reakciók

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Liga, mint európai szervezet helyi partnerekkel együttműködésben végzi munkáját. Magyarországi partnere a Tett és Védelem Alapítvány, amely zsidó szervezetek civil kezdeményezése és a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Tett és Védelem Liga,
Szalai Kálmán titkár

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Bodó Gábor kutató, Brüsszel Intézet
Monitoring Csoportjának tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Liga Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2022 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM LIGA

1040 Brüsszel, Rue de Froissart 109.
<http://www.apleu.org>

